

tietoa

DIGISOVITTIMEN HANKINNASTA JA VIRHETILANTEIDEN HOIDOSTA

Suomessa siirrytään pelkästään digitaalisiin televisiolähetysiin 31.8.2007. Vanhalla televisiolla voi senkin jälkeen katsella ohjelmia, kunhan siihen hankkii lisälaitteeksi digisovittimen. Toinen vaihtoehto on hankkia ns. integroitu televisio, jossa digitekniikka on valmiiksi sisäänrakennettuna.

Markkinoilla on tarjolla laaja valikoima erilaisia sovittimille ja tuotemerkejä. Sopivan mallin löytäminen vaatii jonkin verran paneutumista eri vaihtoehtoihin ja omien käyttötarpeiden miettimistä. Tässä esitteessä kerrotaan perustietoa sovittimen valinnasta ja ohjeita ongelmien selvittämiseen. Tarkempia tietoja vaihtoehdoista ja hinnoista saa Kuluttajaviraston ja lääninhallitusten markkinakatsauksista ja hintavertailuista (www.kuluttajavirasto.fi).

SELVITÄ ENSIN

1. Asutko antenni-, kaapeli- vai satelliittitalossa?

Sovitin tai televisio valitaan sen mukaan, tuleeko televisiosignaali kotiin antennin, kaapeliverkon vai satelliitin kautta. Asian voi varmistaa isännöitsijältä.

Laitteisiin tämä on merkitty näin:

- DVB-T tarkoittaa antennivastaanottoa
- DVB-C tarkoittaa kaapelivastaanottoa
- DVB-S tarkoittaa satelliittivastaanottoa

2. Onko antennijärjestelmä kunnossa?

- Jos asut kerrostalossa tai rivitaloyhtiössä, voit varmistaa isännöitsijältä, onko taloyhtiön digivalmius kunnossa.
- Omakotitalojen ja pienten rivitaloyhtiöiden antennit yleensä pystyvät vastaanottamaan digilähetysä ilman muutostöitä, mutta antennin suuntausta joutuu ehkä muuttamaan. Neuvoa voi kysyä Dig-TV infosta.
- Kaapelitalouksissa ja -taloyhtiöissä muutostöitä ei tarvitse tehdä.

3. Onko televisiossa paikka scart-liittimelle?

- Digisovitin liitetään yleensä televisioon litteällä, suorakaiteen muotoisella scart-liittimellä. Useimmissa televisioissa on sitä varten paikka.
- Jos sellaista ei ole, voidaan käyttää tavallista antenniliitosjohtoa – silloin pitää ostaa sellainen sovitin, jossa on RF-modulaattori.

PÄÄVAIHTOEHDOT

1. Perussovitin

- Perussovittimella voi katsoa maksuttomia kanavia.
- Ohjelmia voi nauhoittaa VHS- tai dvd-laitteilla. Samaan aikaan ei voi kuitenkaan nauhoittaa yhtä digikanavaa ja katsoa toista digikanavaa. Ensi elokuun loppuun asti voi kuitenkin nauhoittaa digikanavaa ja katsoa toista analogisena tai päivävastoin.
- Perussovittimien hinnat vaihtelevat 40 eurosta 160 euroon (lokakuu 2006)

2. Perussovitin, jossa on kortinlukuasema

- Sovittimella voi katsoa halutessaan myös maksullisia kanavia.
- Nauhoittaminen sujuu kuten edellä on kuvattu.
- Sovittimien hinnat vaihtelevat 50 eurosta 310 euroon (lokakuu 2006)

3. Tallentava sovitin

- Sovittimessa on kiintolevy, jolle voi tallentaa ohjelmia. Erillistä VHS-nauhuria tai dvd-laitetta ei tallentamiseen tarvitse.
- Sovittimien kiintolevyjen koko vaihtelee. Mitä suurempi levytila, sitä kalliimpi laite on. Esimerkiksi 80 Gt:n (gigatavun) kiintolevyille mahtuu noin 30-40 tuntia ohjelmia ja 200 Gt:n kiintolevyille noin 100 tuntia.
- Sovittimissa on yleensä myös kaksi viritintä, jolloin niillä voi samanaikaisesti katsoa yhtä kana-

vaa ja tallentaa toista. Joillakin laitteilla voi kahdella virittimellä tallentaa kahta ja katsoa kolmatta kanavaa.

- Sovittimissa voi olla myös ns. taukotallennustointo, jolloin ohjelman katselun voi pysäyttää ja jatkaa katselua myöhemmin.
- Tallentavissa sovittimissa on yleensä kortinlukuasema, joten niillä voi halutessaan katsoa myös maksullisia ohjelmia.
- Tallentavien sovittimien hinnat vaihtelevat 190 eurosta 750 euroon (lokakuu 2006)

HYVÄ TIETÄÄ ENNEN OSTOPÄÄTÖSTÄ

Avokauppa

- Jos sovittimen toimivuus kotona arveluttaa, myyjältä kannattaa kysyä vaihto- tai palautusoikeudesta tai mahdollisuudesta tehdä avokauppa.
- Avokaupassa asiakas voi kokeilla laitetta kotona. Jos sovitin ei ole sopiva, asiakas voi palauttaa sen kauppaan sovittuun päivään mennessä ja saada rahat takaisin. Jos myyjä suostuu avokauppaan, palautusaika ja muut ehdot kannattaa merkitä selvästi ostokuittiin.

Päivitykset

- Päivitysmahdollisuus on sovittimen tärkeä ominaisuus. Se on toisaalta tapa korjata ja huoltaa laitteen ohjelmistoa, mutta myös tapa lisätä siihen joitakin uusia toiminnallisuuksia. Päivitystapa kannattaa selvittää myyjältä ennen kaupantekoa.
- Sovittimia ei kuitenkaan tarvitse jatkuvasti päivittää. Lähetysverkon kautta tulevat päivitykset kannattaa silti aina ottaa vastaan.
  - Laitevalmistajat voivat tarjota kaikille yleisesti päivityksiä, kun laitteen ohjelmistoon tulee uusia ominaisuuksia tai kun ohjelmistosta tulee uusi versio. Tärkeimmät päivitykset jaetaan usein antenni- tai kaapeliverkon kautta. Useimmat sovitinmallit ilmoittavat silloin automaattisesti katsojalle, että saatavilla on päivitetty ohjelmisto ja pyytävät lupaa päivityksen asentamiseen. Käyttäjän tarvitsee vain hyväksyä pyyntö. Markkinoilla on myös edelleen laitteita, joiden päivittämiseksi käyttäjän on itse pyydettävä laitetta etsimään päivitys signaalista.
  - Ohjelmistopäivitystä lähetetään lähetysverkossa tietyn ajan, jonka jälkeen se poistetaan. Päivitykset ovat kuitenkin yleensä jatkuvasti saatavilla myös maahantuojan verkkosivuilla. Lisätietoja voi tarvittaessa kysyä myös laitemyyjiltä.
  - Päivitys voidaan tehdä myös huoltoliikkeessä tai internetin välityksellä. Joskus päivitys edellyt-

tää, että kuluttajalla on käytössä oma tietoliikenneyhteyksillä ja RS-232-sarjaportilla varustettu tietokone. Myyjän on silloin pitänyt kertoa tästä erityisedellytyksestä viimeistään myyntitilanteessa. Jos näin ei ole toimittu eikä kuluttajalla ole laitteen toimivuuden kannalta välttämättömän päivitystarpeen tullen käytössään tietokonea, myyjän on vastattava päivityksestä.

- Päivityksiä voidaan tarjota kaikille suurien teknisten esim. lähetysstandardiin liittyvien muutosten takia. Nämä tilanteet ovat nykyään harvinaisia, eikä niitä ole tällä hetkellä odotettavissa.
- Jos päivitys pitää tehdä yksittäiseen laitteeseen vian korjaamiseksi, kustannuksista vastaa myyjä. Silloin korjaus ei tapahdu kotona lähetysverkon kautta, vaan laite pitää viedä myyjälle tai huoltoliikkeen.
- Myyjä vastaa päivityksestä ja sen kustannuksista silloin, kun päivityksellä on laitteen toiminnan kannalta ratkaiseva merkitys. Sen sijaan myyjän vastuulle ei välttämättä kuulu esimerkiksi päivitys uusimman ohjelmaversioon mukaiseksi, jos laite on käyttökelpoinen ilman päivitystäkin ja jos päivityksillä ainoastaan lisätään tai parannetaan laitteen ominaisuuksia. Kustannusvelvollisuus riippuu kuitenkin siitä, mitä digisovitinta myytäessä on luvattu.
- Ohjelmistopäivityksillä ei voida muuttaa tavallista perussovittinta tallentavaksi tai vaikuttaa heikkoon lähetysignaaliin, joka voi olla syynä kuvan tai äänen häiriöihin. Ohjelmistoa ei tarvitse päivittää, kun lähetysverkkoon tulee tarjolle uusia kanavia; silloin vastaanottimen virittäminen uudestaan riittää.

Nordig- ja Cable Ready -merkit

- Nämä merkit voivat näkyä joissakin sovittinpakeeteissa, ja ne kertovat siitä, että laitteet täyttävät yhteispohjoismaiset tekniset laatusuositukset ja toimivat meillä käytössä olevissa verkoissa.
- Valmistajat ja maahantuojat päättävät itse, haluavatko ne hankkia merkin käyttöoikeuden laitteelleen. Toistaiseksi vain pieni osa markkinoilla olevista laitteista on testattu, eikä merkin puuttuminen merkitse sitä, että laite olisi huono.

MHP-valmius

- Markkinoilla on myytävänä jonkin verran lähinnä antennitalouksiin sopivia MHP-sovittimia, joilla voi käyttää ns. lisäpalveluja. Niiden tarjonta on kuitenkin ainakin toistaiseksi melko vähäistä.

DIGITELEVISION OMINAISUUKSISTA

Maksuttomien ohjelmien katselu

- Kaikilla sovittimilla voi katsoa kaikkia Ylen kanavia sekä MTV3:n ja Nelosen maksuttomia kanavia.
- Lisäksi kaapelitelevisioyhtiöt ovat tarjonneet asiakkailleen joitakin muitakin kanavia maksuttomasti; kaapelitelevisioyhtiöt päättävät tarjonnasta itse ja valikoimassa voi olla eroja.

Maksullisten ohjelmien katselu

- Maksullisten ohjelmien katseluun tarvitaan
  - digisovitin, jossa on kortinlukuasema (käytetään myös termiä salauksenpurkuasema)
  - kortti, joka ostetaan lisäkanavia myyvästä yrityksestä
  - sopimus esimerkiksi kanavapaketesta, jonka katseluoikeus ohjelmoidaan kortille (kortti purkaa silloin estot, jotka muuten salaavat kanavien näkymisen)
- Kaapelitaloudet voivat ostaa niiden kanavien katseluoikeuksia, joita oma kaapelitelevisio-operaattori tarjoaa.
- Antennitaloudet voivat ostaa katseluoikeuksia suoraan maksutelevisioyhtiöistä.
- Yhtiöt ovat yleensä koonneet useampia kanavia yhteen pakettiin, joten aina ei ole mahdollista ostaa yksittäisen kanavan katseluoikeutta. Eri paketit ovat eri hintaisia ja ne vaihtelevat noin 9 eurosta 30 euroon kuukaudessa. Kuukausimaksun lisäksi on maksettava kortista vuosimaksua, joka vaihtelee noin 20 eurosta 30 euroon vuodessa.

Tallentaminen

- Kaikkiin sovittimiin voi liittää vanhan VHS-nauhurin tai dvd-laitteen. Jos sovittimessa on vain yksi viritin, samaan aikaan ei voi katsoa muuta digikanavaa kuin sitä, jota nauhoittaa. Asennusohjeet löytyvät mm. osoitteesta www.digitelkkari.fi
- Tallentavissa sovittimissa on kiintolevy, johon ohjelmia voi tallentaa. Ohjelmien tallennuksen voi ajastaa etukäteen. Television voi sen jälkeen sammuttaa, mutta sovittimeen täytyy yleensä jättää virta päälle. Jos ajastaa ohjelmaoppaan kautta, tallennus alkaa ja päättyy siinä mainittujen aikojen mukaan. Koska ohjelmat usein ovat jonkin verran myöhässä ilmoitetusta, tallennusaikaan kannattaa lisätä muutamia minuutteja.

Tekstititys

- YLE käyttää lähetyksissään ns. dynaamista tekstitystä (DVB-tekstititys). Kuva ja teksti lähetetään omina signaaleinaan, ja sovitin yhdistää ne. Toisinaan yhdistymisessä on jonkin verran viivettä, en-

nen kuin teksti alkaa näkyä tai asettuu kohdalleen. Tämä ei vielä merkitse sitä, että sovittimessa olisi vika. Jos sen sijaan tekstit eivät näy lainkaan, sovittimessa on vika, joka myyjän täytyy korjata.

- Dynaaminen tekstitys mahdollistaa uusia käyttötapoja. Katsoja voi valita, jättääkö hän tekstityksen pois tai toisinaan tarjolla on tekstityksiä useammalla kielellä.
- Se mahdollistaa myös äänitekstitityksen, josta on hyötyä näkövammaisille ja heikkonäköisille. YLE on sijoittanut palvelun harvoin käytetylle hollannin kielen äänikanavalle. Kun ääneksi valitsee hollannin, suomenkielisen tekstityksen voi kuulla synteetisenä puheena.
- Kuulovammaisia taas hyödyttää mahdollisuus saada suomenkielinen teksti joihinkin suomenkielisiin ohjelmiin.

JOS DIGISOVITIN EI TOIMI TAI TOIMINNASSA ON HÄIRIÖITÄ

Vika voi johtua digisovittimen virheestä tai jostain muusta toimintahäiriöstä. Esimerkiksi seuraavat häiriöt eivät johdu sovittimen virheistä tai puutteista:

- kuva hajoaa välillä mosaiikkikuvaksi
- kuvan laatu on huono
- kaikki kanavat eivät näy

1. Selvitä ensin, voisiko vika johtua

- ohjelmiston jumiutumisen, johon usein auttaa laitteen sammuttaminen ja käynnistäminen uudestaan.
- virheellisestä asennuksesta
- viallisesta antenniliitosjohdosta tai -liittimestä
- vastaanotto-olosuhteista; Jos kuvan laadussa ilmenee ajoittain sama ongelma, esimerkiksi häiriö kuvassa, on vian syy todennäköisesti vastaanotto-olosuhteissa. Koska signaaliin vaikuttavat esimerkiksi maaston muodot ja sääolojen vaihtelu, vika voi ilmetä vasta vuodenajan vaihduttua.
- antennin suuntauksesta; Useimmissa digisovittimissa on signaalin voimakkuusmittari. Jos signaalin voimakkuus on alle 70 %, on syytä epäillä, että antennin suuntaus voi olla virheellinen. Suuntausta voit muuttaa myös itse.
- kiinteistön sisäisen yhteisantenniverkon huonosta toimivuudesta.

Apua ja neuvoja virheen jäljittämiseen ja korjaamiseen voi saada DigiTV Infosta (p. 0306 344 488 / info@digitv.fi).

2. Jos et saa DigiTV Infosta vialle todennäköistä selitystä, ota yhteys myyjäliikkeeseen.

Myyjä vastaa kuluttajansuojalain mukaisten virhetilanteiden hoidosta. Myyjän vastuulle kuuluvat esimerkiksi seuraavat viat:

- digisovittimessa ilmenee valmistusvika
- se ei sovi käyttöön, johon se on tarkoitettu
- se ei vastaa tietoja, joita siitä on etukäteen annettu
- sille ei ole annettu riittäviä asennus- ja käyttöohjeita suomen- tai ruotsinkielellä
- tekstitykset eivät toimi Ylen kanavilla
- digisovitin ei synkronoi kuvaa ja ääntä
- digisovittimen kestoikä jää normaalikäytössä lyhyemmäksi, kuin mitä voitais yleisen mittapuun perusteella olettaa. Digisovittimen kestoikä pitäisi olla useita vuosia, elleivät tekniset järjestelmät muutu olennaisesti.
- digisovitinta ei voi käyttää, koska sitä ei voi päivittää. Jotta digisovitin pysyisi toimintakelpoisena koko sen kestoajan ajan, sen ohjelmistoa pitää tarvittaessa pystyä päivittämään. Siksi päivitysmahdollisuus on nyt myynnissä olevissa digisovittimissa olennainen ominaisuus, jonka puuttuminen myyjän on hyvittävä.

MYYJÄN VASTUULLA OLEVAN VIRHEEN HYVITTÄMINEN

Myyjällä on ensisijainen vastuu virheiden korjaamisesta. Myyjä ei siis voi esimerkiksi velvoittaa sinua ottamaan yhteyttä maahantuojaan tai käskeä sinua sopimaan korjauksesta maahantuojaan ja takuuhuollon kanssa.

1. Ensisijaisia vaihtoehtoja virhetilanteiden hyvittämiseen ovat digisovittimen korjaus tai vaihto virheettömään. Myyjällä on aina oikeus yrittää korjata virhe, jos sen voi tehdä kohtuullisessa ajassa ja niin, että siitä ei aiheudu sinulle kustannuksia. Jos nämä keinot eivät ole tarkoituksenmukaisia, voit vaatia hinnanalennusta tai kaupan purkoa.
2. Voit kääntyä virhetilanteessa myyjän puoleen myös silloin, kun olet saanut digisovittimesi jonkun muun tuotteen kylkiäisenä. Myyjä vastaa kylkiäisenä antamastaan digisovittimesta, vaikka digisovittimet eivät kuuluisi liikkeen normaaliin tuotevalikoimaan.
3. Jos tuotteelle on annettu takuu, se on lisäetu, joka ei vähennä tai poista myyjän virhevastuuta takuuaikojen päättymisen jälkeen.
4. Virheen selvittämiseksi myyjä voi pyytää sinua

tuomaan digisovittimen tarkastettavaksi joko myymälään tai huoltoliikkeeseen. Jos sinulle tuottaa erityistä hankaluutta viedä laite huoltoliikkeeseen, voit viedä sen myyjälle.

5. Jos laite toimii myymälässä normaalisti, myyjä voi antaa sinulle kotiin kokeiltavaksi jonkin toisenmerkkisen laitteen. Jos sekään ei toimi kotonasi, myyjä voi ohjeistaa sinua tekemään jatkoselvityksiä toimintavirheen syyn selvittämiseksi. Vika voi löytyä esimerkiksi antennin virheellisestä asennuksesta. Jos antenniasennus on tehty huonosti tai puutteellisesti, asennuksen tehneen yrityksen on korjattava puutteet.
6. Jos et pääse asiassa sopimukseen myyjän kanssa, ota yhteys oman kuntasi kuluttajaneuvojaan. Kuluttajaneuvoja voi arvioida, onko tapauksessa kyse kuluttajansuojalain tarkoittamasta virheestä ja mikä olisi kohtuullinen hyvitys. Epäselvät tilanteet ratkotaan viime kädessä Kuluttajavalituslautakunnassa

LISÄTIETOJA

DigiTV Info

puhelin 0306 344 488

sähköposti info@digitv.fi, verkkosivut www.digitv.fi

Kysymyksiin vastataan joka päivä 9-21

puhelumaksut

- lankapuhelimesta 8,21 snt/puhelu + 1,16 snt/min
- matkapuhelimesta 29,7 snt/min

www.digitelkkari.fi

perustietoa ja uutisia siirtymisestä digiaikaan

Kuluttajaneuvonta

Henkilökohtaista neuvontaa sovitinkaupan virhetilanteiden hoidosta saa oman kunnan kuluttajaneuvojalta

Kuluttajatietoa

www.kuluttajavirasto.fi

- markkinakatsaukset ja hintavertailut
- ostajan ja myyjän muistilistat
- tietoa takuusta ja virhevastuusta

Digi-tv-sanasto

www.tsk.fi > Julkaisut > Sanastokeskuksen sanastosarja (TSK-sarja)

Lisätietoa löytyy myös liikenne- ja viestintäministeriön, Viestintäviraston, televisioyhtiöiden, Kaapelitelevisioliiton, paikallisten kaapelitelevisio-operaattorien ja Digitan internet-sivuilta.